

## IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 2. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.).

**OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE** v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, oemrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in ugodljivo v Trstu.

## EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

## NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 3-00.

Vsi depisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

**UREDNIŠTVO:** ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natiskalica Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Polno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

## BRZOJAVNE VESTI.

## Monsignor Perathoner noče v Trst.

DUNAJ 19. „Reichspost“ je priobčila iz Rima pismo prelata dr. Perathonerja. V tem pismu prosi Perathoner, naj se demente informacije glede njegove osebe kakor kandidata za tržaško škofijsko stolico, in pravi, da bi on iz zdravstvenih ozirov odločno odklonil to škofijo, ako bi se mu jo ponudilo.

## Srbski prestolonaslednik na Dunaju.

DUNAJ 19. Srbski prestolonaslednik Aleksander je grede v Pariz sinoči v najstrožjem inkognitu dospel semkaj in se nastanil v hotelu „Imperial“. Princ namerava ostati tukaj še jutri.

## Dopolnilne saborske volitve na Hrvatskem.

ZAGREB 19. Na dopolnilnih volitvah za sabor v volilnih okrajih Varaždinu, Gospiću, Bošnjacih so na temelju pakta z banom dr. Tomašičem z veliko večino zmagali kandidati, ki jih je postavila hrvatsko-srbska koalicijska lista. V Varaždinu je bil izvoljen vseučil. profesor dr. Rorauer, v Gospiću vseučil. prof. dr. Krišković, v Bošnjacih sekcijski načelnik dr. Milan Amruš.

## Pretep pri volitvah na Hrvatskem.

ZAGREB 19. Tukajšnji listi so poročali včeraj, da so pri včerajšnjih nadomestnih volitvah v volilnem okraju Bošnjaci v vasi Stitar policisti, po drugi verziji orožniki smrtno ranili kmeta Ilijaševića, ker je hotel preprečiti odstranitev nekega opozicijskega volilnega proglaša. To poročilo je prešlo tudi v druge liste. Ban je dal takoj izvesti strogo preiskavo, ki je dognala, da poročilo v tej obliki ne odgovarja resnici. Ilijašević je prišel v prepričanih kmeti, ki so pristali kandidata dr. Amruša, ker je hotel kmete preprečiti, da bi odstranili nek opozicijski volilni proglas. Tekom nastalega pretepa je bil Ilijašević dobro nabit. Policisti in orožniki pri tem niso bili niti zranjeni.

## Hrvatski ribiči proti madjarskim ribičem.

REKA 18. V Martinšćici se je zbralo včeraj okoli 100 hrvatskih ribičev, ki so napadli in deloma razdeljali ribolovno podjetje madjarske tvrdke Weis & Antal, ki je tukajšnje siromašno hrvatsko prebivalstvo znatno oškodilo in nekatere celo upropaštilo. Došli orožniki so razkropili razjarjeno ljudstvo in dva ribiča aretirali. Med prebivalstvom vlada silno razburjenje.

## Roosevelt na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 19. (Ogr. biro) Bivši predsednik je na povabilo poljedelskega ministerstva predpoludne obiskal Babolno, kjer si je ogledal žrebnarno. Zvečer se je Roosevelt povrnil v Budimpešto.

## Grozna nesreča v tvornici vžigalic.

SEGEDIN 19. (Ogr. biro) V grofa Palfyja tvornici vžigalic se je danes ob 8.15 zjutraj razlezel kotel. Dvanajst deklic in en mož so bili ubiti, sedemnajst deklic in en mož težko ranjeni, 31 pa lahkorožanje. Prostor za kotel, švedski oddelek in oddelek za fosfor so zavzemali trioglati prostor, v katerem je ob času eksplozije delalo okoli trideset deklic. Kotel, ki je tehtal 8 kvintalov, je vrglo 20 metrov visoko, a takoj so se podrli zidovi omenjenega poslopja. Na pomoč došli vojniki, gasilci in rešilno moštvo so v kratkem izvlekli izpod razvalin 8 mrtičev ter 21 ranjencev. Od teh so umrli trije, preden so jih naložili na voz re-

## PODLISTEK.

## Jurkica Agićeva.

Povest.

Hrvatski spisal Ks. Šandor-Gjaleki. - Prevel Fr. Orel.

Tako so pričakali današnjega dne. Bilo je 29. oktobra. Zlagajoča prtljago v zaboj, plakala je mati — plakala je hči. Šele tedaj pa, ko je dospel postrežek, ko so zaklenili veliki, rjavobarvni zaboj in ga je mož tudi odnesel, začela je stara gospa grenko in bolešno tarnati ter vzdihovati v enomer: „Bog moj, — zdi se mi, da so mrtvaško krsto odnesli iz hiše. Joj, joj, — morda se ne bomo videli nikoli več!“

Strogo in osorno je moral nastopiti oče, da je napravil konec temu mučnemu prizoru. A tudi tukaj še — na tem praznem, dolgočasnem kolodvoru — bučali so Jurkici v ušesih obupni materini kliči; globoko so jej segali v srce, kakor bi se jih bala; bilo

šilne postaje. Od drugih ranjenih oseb so dve umrle v bolnišnici.

## Polkovnik Mašin umrl.

BELIGRAD 19. Sinoči je umrl polkovnik Mašin, svak pokojne kraljice Drage in eden zarotnikov na umoru kralja Aleksandra in kraljice Drage. Bil je že dalje časa bolehen.

## Srbska skupščina.

BELIGRAD 18. Skupščina je z 88 proti enemu glasu vsprejela v prvem čitanju v prvem čitanju novelo o carinskih tarifih.

## Poljaki se vdeležijo vseslovenskega kongresa.

SOFIJA 19. (Bolg. brz. ag.) Na zadnji seji organizacijskega odbora vseslovenskega kongresa je preds. naznanil, da so ga obvestili, da pridejo Poljaki na kongres, ne da bi se pa vdeležili delovanja.

## A. J. Gučkov pri carju.

PETROGRAD 19. Car vsprejme teh dni v posebni avdijski predstavniki tretje ruske dume A. J. Gučkova. Predsednik obvesti carja o minole in bodočem delovanju ruske dume.

## Ustaja na Kitajskem.

LONDON 18. Reuterjev biro proroča z Čangče: Jemen guvernerjev je bil popolnoma razdejan in njegov sin ubit. Mesto gori. Norveška misija in katoliške misije so pogorele, ostale so bile razdejane. Mesto je oplenilo na tisoče roparjev. Med razdejanimi poslopji se nahaja tudi japonski konzulat. Angleška topničarka je povzročila neki čoln, ki je plul brez luči. V čolnu so bili baje trije nemški misijonarji, ki so utonili. Znano je pa, da je bilo v Čangči le osem Nemcev, ki so pa vsi na varnem. Neko pozneje poročilo pravi, da pogrešajo tri Amerikance. Bržkone so se isti potopili z džunko.

LONDON 18. Reuterjev biro proroča iz Haikova, da je sedaj v Čanci mir. Zakladnik pokrajine je prevzel vladne posle.

## Mladofinska konferenca.

HELSINGFORS 19. V Wiborgu se je nedavno vršila konferenca mladofinske stranke, na kateri je bila enoglasno vsprejeta resolucija, da finski narod ne more in nikor noče vsprejeti zakone, ki jih ni odobril finski deželni zbor.

Kairo 19. Kedi se poda začetkom maja v Aleksandrijo. Dne 1. junija odpotuje v Carigrad in od tamkaj se poda na Dunaj in v London.

Quebec 19. Blizu Lataque se je skalo vdrlo na neki delavski vlak. 25 delavcev je bilo ubitih.

## Državni zbor.

## Nadaljevanje razprave o službeni pragmatiki. — Predlog za železnico Opčina-Sežana.

DUNAJ 19. V današnji seji državnega zbora se je nadaljevalo prvo čitanje službene pragmatike. Minister notranjih poslov Haerdtl se je izrekel proti organizaciji, ki bi hotela poskusiti izvrševati pritisk na predpostavljene, sicer je pa izjavil, da vlada ne odreja uradnikom koalicijske pravice do organizacije. Minister je navajal dobroto ki jih bodo imeli uradniki od pragmatike in se je izrekel proti personalnim komisijam.

Med došlimi vlogami se nahaja predlog posl. Hribarja za podaljšanje tržaške male železnice iz Opčin do Sežane.

## Železniška zveza — z Dalmacijo.

Tekom nadaljevanja razprave o prvem čitanju službene pragmatike se je izjavila

jej je, kakor da zveni iz njih nekaj proroškega, in duša se jej je krčila od bolesti ločitve in muk črnih slutnj.

Žvižeg lokomotive je vsem preseknil nit dosedanjih razmišljanj. Nehal je stotnik, nehala stotnikova, nehala tudi Jurkica z razmišljanjem o komaj prošlih dneh. Zopet so se, a to ne samo telesno, ampak tudi duševno, znašli na kolodvoru. V prvem trenutku so vsi trije skočili k oknu, da se uverijo, je-li ta vlak dospel. A bila je le nizka lokomotiva, ki se je počasi premikala sedaj naprej, sedaj zopet nazaj. Med tem je solnce že zašlo. Nastopila je zopet jesen z vsemi svojimi pravicami in skozi okno je silil svež, hladen večerni vzduh. Prikazovali in zbirali se so že železniški postrežeki, prihajali so vedno gostejše kmečki in delavski potniki, in kmalu zatem so doneli iz čakalnice tretjega razreda vik in krik, pesem, smeh in preprič. Trenutek kasneje se je prikazala na vratih perona oseba vratarjeva; pomolil je glavo v čakalnico, ozrl se Bog zna kod, se vmaknil takoj zopet ter zaprl vrata za seboj; a stotnik ga je uprav hotel

večina govornikov proti omejitvi koalicijske in združevalne pravice drž. uradnikov. Govorniki so se zavarovali proti temu, da bi se ponižalo drž. uradnike za državljane drugega razreda. Pozamezni govorniki so se zavzeli zato, da bi se sodnike ne uzele v službeno pragmatiko radi očuvanja sodniške neodvisnosti.

Posl. pl. Strasky in Mühlwert sta zahtevala narodno razdelitev kvalificijskih komisij in disciplinarnih senatov za Češko in Moravsko.

Razprava o službeni pragmatiki je bila na to pretrgana in nadaljevala se je razprava o nujnem predlogu posl. Vukovića glede Kranjsko-hrvatsko-dalmatinske zveze. Železniški minister Vrba je povdarjal važnost, ki pride tej železnici toliko s stališče Avstrije, kolikor s stališča skupnih interesov monarhije in obrambe države. Rekel je zato, da pripoznava brez drugega, da je dolžnost vlade, storiti vse, kar je v njeni moči, da pride do uresničenja nameravane zveze. Na avstrijski strani so predstavljeni deloma že izvršene, deloma se na istih dela. Vlada je z vso odločnostjo zahtevala že opetovano izvršitev te črte tudi na Hrvatski strani in bo to zahtevala tudi naprej, pri čemur računa pred vsem na pomoč vojnih krogov. Konečno je izjavil minister, da se gleda železnice Samec-Doboj in Bugojno-Aržano ter glede popolnitve bosansko-hercegovinskih železnic vrše pogajanja med prizadetimi ministerstvi in da nima ničesar proti meritumu predloga.

Posl. Bugatto in Ivanišević, ki sta povzela besedo za ministrom, sta izjavila, da je celi vladni program o gospodarski povzdigi Dalmacije brez pomena, ako se ne napravi primerne železniške zveze z monarhijo, s čemur bi se gospodarska moč dežele dvignila, omejila bi se izseljevanje in popolnoma iztisnilo italijanski import na sadju, sočivju in cvetlicah. Tudi bi prišlo do narodnega miru med Hrvati in Italijani v Dalmaciji, ker se najdejo Hrvatje in Italijani vedno, ko se gre za gospodarska upravljanja.

Posl. Bugatto je izjavil med drugim, da je potrebna gospodarska sanacija razmer v Dalmaciji, da se bodo zamogle pridružiti Dalmaciji tudi balkanske države, od česar ne sme biti izključena niti Srbija, ki je navezana na avstrijsko železnico.

Posl. Silvester je izjavil, da mora Avstrija zasledovati pred vsem zavedno dalmatinsko politiko, ako hoče slediti mornarski in adrijski politiki. Vlada mora nastopiti z največjo energijo proti Ogrski, da bo Ogrska spolnila dolžnosti, ki jih je sprejela glede dalmatinskih priključnih železnic. Parlament je zapravo dovolil to železnico le zato, ker je bila obljubljena ta železnica. (Živahno odobravanje.) Govornik se je izjavil za nujnost. Nato je bila razprava prekinjena.

Med vlogami se nahaja ena interpelacija posl. Spadaro o železniški nesreči pri Miljah in posl. Scabar-ja o istem predmetu.

Na to je bila seja zaključena ob 7.45 zvečer.

## Nesreča na Istrski železnici pri postaji Milje.

Interpelacija poslancev Matka Mandića in tovarišev na gospoda ministra za železnice v seji zbornice poslancev dne 14. aprila 1910.

Ozkotirna državna železnica, ki spaja Trst s Porečem, je bila zgrajena tako nesrečno, da je bilo predvidjati, ne le, da ne bo odgovarjala svojemu namenu, radi kate-

rega je bila zgrajena, marveč, da bo tudi izpostavljena raznim elementarnim neugodnostim, posebno silnim vetrovom in razburkanemu morju.

Ko so gradili to železnico, niso šli za tem, da se glavno pomorsko avstrijsko tržišče spoji s sedežem deželnih oblasti v Istri po najkrajši in najpraktičnejši poti, marveč se je hotelo, da vsa istrsko-italijanska „mesteca“ na zapadni strani pokrajine dobe takorekoč železnico pred vrata. Radi tega je postala ta železniška proga silno draga, za potnike in promet nepraktična in izpostavljena omenjenim neugodnostim.

Na vse te nedostatke so člani manjšine deželnega zbora istrskega v razpravi o načrtu za gradnjo te železnice opozorili toliko deželnozborsko večino, kolikor vladnega zastopnika. Ali deželnozborska večina se ni ozirala na te utemeljene prigovore, uprava državnih železnic pa je odobrila in vsprejela načrt, vsprejeti od deželnega zbora Istre.

Ko je bila ta železnica dograjena, je slednjič tudi večina deželnega zbora istrskega uvidela, da je zgradba slabo izvedena in proga sama izpostavljena nevarnostim. V seji deželnega zbora istrskega dne 11. julija l. 1902 je stavil namreč poslanec Tomasi, člen italijanske večine, predlog, da se vlado pozove, naj odpomore mnogim nedostatom na železniški progi Trst-Poreč! V svojem obrazloženju je omenjal tudi, da je v Žaveljski dolini burja zvrnila poskusni vlak. Poslanec Belli pa je povedal istim povodom, da železnica večkrat ne vozi radi strahu pred burjo v Žavljah, in celo tudi tedaj ne, ko trabakuli potujejo z na pol razpetim malim jadrom (tarcarola) in ko parobrodi Koper-Trst in Milje-Trst opravljajo redno svoje plovbe.

Predlog poslanca Tomasi-ja je bil vsprejet in ni dvoma, da ga je deželni odbor s primernim obrazloženjem sporočil cesarski vladi.

Kakor doznajemo iz časopisov Primorja, je bilo ministerstvo za železnice tudi kasneje opetovano opozorjeno na nevarnost, pretečo potujočemu občinstvu na burji izpostavljenih mestih, posebno med Trstom in postajo Dekani.

Nu, uprava državnih železnic ni uvaževala teh opominov, vsaj ne v takem obsegu, da bi preprečila grozno nesrečo, ki se je dogodila na tej progi dne 31. marca 1910.

Vlak št. 957 na progi Trst-Poreč je okoli 4. ure popoldne pred postajo Milje burja zajela in ga preobrnila. Ta vlak, ki je odšel iz Trsta z zamudo 10 minut, je sestajal iz lokomotive, službenega voza, 6 osebnih voz in poslednjega voza z ogljem. V vlaku se je vozilo 186 potnikov, torej je bil natičen.

Vsled te nesreče so tri osebe ostale mrtve; 9 jih je bilo težko, a 40 lahko ranjenih.

Kakor je ugotovljeno po storjenih poizvedbah, pada vsa krivda radi te nesreče samo na železniško upravo, oziroma na njej podrejeno osobje, kajti:

- 1) vlak ni bil sestavljen po obstoječih predpisih (dve zavori za potrebo);
- 2) vlak je, kakor se govori, vozil z veliko hitrostjo;
- 3) ob tako hudi burji (120 kilom. na uro) ne bi bil smel vlak sploh oditi;
- 4) kraj nesreče je v položaju, ki ni zavarovan pred burjo z zaščitnim zidom.

Opaziti je dalje, da vlak, pripravljen od železniške uprave za prvo pomoč, ni imel stroja za ozkotirno progo ter ni mogel voziti po istej, marveč je moral preko sv.

Razdraženost stotnikova je dosegla vrhunec. Bil je kakor izgubljen. Naposled je imel oditi tudi vlak v Žakanj. Vratar je vstopil in klical postaje, mimo kateri bo vozil vlak. Po sreči je vprašala Jurkica v tem hipu očeta za vozni listek. A glej! — ni ga še preskrbel, a tudi prtljage ni bil še oddal. Zdela se mu je cela večnost, dokler se je preril do blagajne ter kupil tu vozni listek in oddal prtljago; a od nekod — tam zunaj — mu je zadonel glas zvončeka — znamenje, da vabi že vdrugo. Mej tem, ko je urejal vse potrebno, je bil že skrajni čas, da si Jurkica zagotovi v kupju svoje mesto. Zato si prav za prav niso rekli niti: „z Bogom!“ — temveč pohiteli so brzim korakom jeden za drugim k vlaku, vsaki noseč v roki ali kak omot, ali košarico, ali torbico. A stotnik je poleg drugega nesel tudi podvzglavje.

Jurkico sta obvladali razdraženost in nemirnost. Ni pazila, v kateri voz vstopa ter krenila takoj v prvi, jej najbližji. Še-le sprevodnik jo je opozoril, naj vstopi v oddelek, določeni za gospe.

(Pride še.)



Sabe s strojem normalne proge odpeljati se proti Žavljam, odkjer so morali s pomočjo navadnih vozov prepeljati vse predmete, potrebne za reševanje.

Tako je vlak, določen za prvo pomoč, došel na kraj nesreče še le po polnih dveh urah.

Obžalovati se mora tudi, da ozkotirna proga Trst-Poreč nima niti enega voza za reševanje.

Z ozirom na vse to nam je v dolžnost, da stavimo na vašo ekscelenco sledeče vprašanje:

Je-li vaša ekscelenca voljna, da naroči takoj vse potrebne poizvedbe v svrhu, da se ugotovi, na koga posebno pada krivda radi težke gori opisane nesreče; in je-li dalje voljna nemudoma ukreniti vse potrebne odredbe, da se odpravijo vsi težki nedostatki na železniški progi Trst-Poreč in da se enkrat za vselej preprečijo in onemogočijo nadaljne nesreče?!

## Izpred sodišča.

### Obdolžena krivega pričanja pred vojaško sodnijo.

Včeraj sta morala pred tukajšnje dežel. sodnijo Ivan Hrvatin, kmet iz Pavzan, občina Materija, in njegova 13-letna hči Josipina odgovarjati radi pregreška goljufije, zakriviljenega s krivim pričevanjem.

Podlaga obtožnice je bila sledeča:

Dne 2. novembra 1908 je Ivan Hrvatin šel svojim vozom skozi Boljunc, vračaje se iz Istre. V bližini cerkve sta srečala Ivana Hrvatina dva orožnika, in ga ustavila, ker po trditvi orožnikov ni imel prižgane luči pri vozu, dočim pravi Hrvatin, da je imel luč sicer prižgano, a da je slabo gorela.

Eden obeh orožnikov je ukazal Hrvatinu, da mora stopiti z voza, kar je ta tudi storil. Hrvatin se je opravičeval, da ima malo olja, a da so prodajalnice že zaprte in torej olja ni mogel kupiti. Hrvatin trdi, da ga je orožnik pri tem zagrabil za grlo, prijel za vrat in mu izbil iz ust en zob, a drugega zrahljal. Kakih sto korakov za vozom Ivana Hrvatina se je nahajal njegov brat Josip Hrvatin s svojim vozom. Ta je videl, da je orožnik prijel njegovega brata Ivana in ga stresel. Zato je pristopil bližje in prosil orožnika, naj pusti pri miru njegovega brata. Orožnik pa je zarohnel nad njim in mu zapovedal, naj gre s svojim vozom naprej. Josip Hrvatin je tudi res odšel s svojim vozom naprej, dočim je že omenjeni orožnik naročil svojemu tovarišu, naj ostane pri konjih, mejtem ko je Ivan Hrvatina s katerim je bila ves čas tudi njegova 13-letna hčerka Josipina, odvel v vas nazaj, da bi ta kupil olja za svojo svetiljko. Ker so bile prodajalnice zaprte, je orožnik poklical pri obč. svetovalcu Josipu Maverju, kjer je Hrvatin tudi dobil olja. Potem je orožnik vodil Hrvatina v orožniško kasarno, kjer se je za-beležil njegove generalije. Ves ta čas je orožnik pretepal Hrvatina, dal mu je najmanj 16 udarcev z odprto roko, pestjo in puškinim kopitom, dočim ga je pod levim očesom opraskal z bodalom. Hrvatin pravi, da ne more reči, ali ga je orožnik z bodalom ranil namenoma, ali po nesreči, vsekakor pa ga je opetovano namenoma udaril s puškinim kopitom. Po Hrvatinovi trditvi ga je orožnik pretepal kakor dve uri in slabo ravnal z njim, kar je tudi še isti večer povedal v Borštu in Bazovici, ter kazal ob enem rane, ki mu jih je prizadel orožnik. Naslednji dan je šel Hrvatin v Sežano, da bi si dal napraviti zdravniško spričevalo, na podlagi katerega bi mu bilo možno nastopiti proti orožniku. Ker pa zdravnik ni dobil doma, je odnehal od prvotne namere, da bi orožnika ovadil, misleč, da je z udarci, ki jih je dobil od orožnika, plačal tudi kazen za to, ker ni imel svetiljke pri vozu. Ko je pa Hrvatin videl, da ga je orožnik kljub temu naznanil in je bil radi pomanjkanja svetiljke pri vozu tudi obsojen v 48 urni zapor, je napravil ovadbo proti orožniku.

Na podlagi Hrvatinove ovadbe je bila od strani domobranske sodnije v Ljubljani uvedena kazenska preiskava proti orožniku Luki Kandutu.

Hrvatin je potrdil pred domobransko sodnijo svojo ovadbo. Njegove trditve je potrdila in polnem obsegu tudi njegova hči Josipina, ki je bila ves čas prisotna. Deloma sta potrdila Hrvatinovo ovadbo tudi njegov brat Josip in nečak Josip Hrvatin, sin Josipa. Orožnik Kandut je seveda tajil, tajil je pa tudi njegov tovariš, orožnik Grasser.

Domobranska sodnija je zbog tega prekinila kazensko postopanje proti Kandutu in odstopila spise državnemu pravdnistvu, ki je — kakor omenjeno uvodoma — dvignila proti Ivanu in Josipini Hrvatin obtožbo radi krivega pričanja.

Obtoženec Ivan Hrvatin je na včerajšnji razpravi izjavil, da se ne čuti krivega, ker je pred domobransko sodnijo govoril le resnico.

Obtožena Josipina Hrvatin je izjavila, da je govorila vedno le resnico ter je v vsem potrdila izjave svojega očeta.

Priča Josip Hrvatin, brat obtoženca, je videl, kako je orožnik zgrabil njegovega brata od spredaj. Na vprašanje namestnika drž. pravdnika, ni mogel reči, če ga je zgrabil za grlo ali samo za obleko. Drugega ni videl, ker mu je orožnik ukazal, da mora s svojim vozom naprej.

Priča Josip Hrvatin ml., 12-letni sin prejšnjega, je videl, kako je orožnik prijel njegovega strica od zadaj za vrat in mu potisnil glavo proti tlem. Videl je tudi, kako je orožnik njegovemu stricu s pestjo stisnil skupaj obe lici. (Obtoženec trdi namreč, da mu je orožnik Kandut tedaj, ko mu je stisnil skupaj obe lici, zlomil en zob in drugega zrahljal.) Drugega priča ni videl, ker je odšel z očetom naprej.

Priča Luka Kandut, to je oni orožnik, ki je baje grdo ravnal z obtoženim Ivanom Hrvatinom, je izjavil, da bo govoril nemški.

Branitelj dr. Slavik se je uprl temu, da bi to pričo zaprisegli, ker je kazenska preiskava proti njemu le prekinjena in ne ustavljena. Tej priči torej gotovo ne gre dosti vere, ker se ne more zahtevati, da bi pričal proti sebi in si vničil svojo ekzistenco.

Drž. pravdnika nam. dr. Zumin je zahteval, da se tudi to pričo zapriseže.

Kandut je bil zaprisežen.

Za pravo je bil on na zatožni klopi in ne Hrvatin.

To je mož tudi čutil; bil je bled in prepaden, tako, da je nehotе vzbujal usmiljenje. Mož ni mogel zatajiti svoje razburjenosti; tresel se je na vsem životu; prava „Jammergestalt“.

Pravi, da Hrvatina ni zlostavljaj, in ga nikdar ni udaril. Vsa ovadba je nastala le vsled sovraštva do orožniškega stražmeštra Mučiča, ker so mislili, da je bil Mučič oni, ko je Hrvatina dobil brez luči po noči z vozom na cesti. Hrvatin da je bil popolnoma pijan (total betrunken) in se je torej brzkone v pijanosti pobil.

Na vprašanje predsednika, kako je mogoče, da je Hrvatin kljub temu, da je bil popolnoma pijan, vendar-le lahko šel z njim po olje in v orožniško postajo, je Kandut rekel, da Hrvatin ni ravnal padal, odločno pa je priča tajil, da bi bil šel s Hrvatinom v orožniško kasarno. Rekel je, da je bil ž njim samo pri svetovalcu Maverju, kjer je on — Kandut — nalil Hrvatinu olja v svetiljko, ker je bil ta sam tako pijan, da tega ni mogel storiti. Generalije mu je od-vzel na cesti.

Priča orožnik Grasser razume samo nemški. Bil je koncem oktobra 1908 skupaj s Kandutom poslan v Istro radi deželnozborskih volitev. Ko je Kandut ustavil Hrvatina, je bil priča poleg. Mejtem, ko je odšel Kandut z obtožencem po olje, je ostal on pri konjih. O kakem zlostavljanju njemu ni nič znano. On ni nič videl in pravi, da bi bil moral videti, ako bi bil Kandut res kaj storil Hrvatinu.

Hrvatin je temu nasproti izjavil, da je stal Grasser spredaj, pred konji in torej ni mogel videti, kaj se je godilo ob vozu, to pa tem manj, ker je bila tema in noč oblačna.

Dalje je Grasser izjavil, da je bil Hrvatin sicer dobre volje (angeheitert), a pijan ni bil.

Predsednik je vprašal Kanduta, kako to, da je on rekel, da je bil Hrvatin popolnoma pijan, dočim Grasser trdi nasprotno.

Kandut je skušal pred sodnim dvorom utajiti, da bi bil rabil besede: total betrunken, na ker mu je rekel predsednik: Saj nas je dosti prič tukaj, ki so čule vaše besede!

Zaslišan je bil kakor priča S. Fabijančič iz Hrušice, ki je izjavil, da sta mu obtoženec Hrvatin in njegova hči še isto noč pripovedovala v Bazovici, kako ga je pretepal neki orožnik. Hrvatin mu je kazal tudi rane.

Prečitane so bile izjave raznih prič, katerim je Hrvatin pripovedoval, kako ga je orožnik pretepal in poškodoval.

Med temi je posebno važna izjava orožnika Jakoba Stožerja in dveh drugih orožnikov, ki trde vsi, da je prišel Kandut dne 2. novembra 1908 v kasarno z nekim voznikom in malo deklico ter si je tam zabeležil njegove generalije. Te izjave treh orožnikov se krijejo popolnoma z izjavo obeh obtožencev, a so v nasprotju z izjavo orožnika Kanduta, ki taji odločno, da bi bil z obtožencema v orožniški kasarni! Ko mu je predsednik predložil omenjene izjave, je Kandut še vedno vstrajal pri svojem tajanju.

Branitelj dr. Slovič je predlagal, da se pozove nekatere nove priče, ki naj dokažejo verodostojnost trditve obeh obtožencev.

Drž. pravdnika nam. Dr. Zumin se je protivil dr. Slavikovemu predlogu; predlagal pa je, da se pozove kakor priče orožnika Stožerja in ona druga dva orožnika, katerih izjave pred okrajno sodnijo so v direktnem nasprotju z izjavo orožnika Kanduta. Dr. Slavik je pristal na predlog nam. drž. pravdnika. Sodni dvor je odklonil toliko predlog obtožbe, kolikor obrambe, na kar je drž. pravdnika nam. dr. Zumin zahteval obsodbo, dočim je branitelj dr. Slavik v svojem govoru povdarjal, da se ne čudi vojaški oblastnji, ker so puč take razmere, a čudi se državnemu pravdnistvu, kako je moglo dvigniti tako obtožbo! Zahteva oprostilno razzsodbo za oba svoja branjenca.

Po kratkem posvetovanju, proglasil je sodni dvor oprostilno razzsodbo.

V obrazložitvi je rečeno, da se sodni dvor sicer ni mogel prepričati o tem, da je Kandut res zlostavljaj Hrvatina, da se ni mogel prepričati niti o nasprotnem. V dveh mu je bilo torej treba izreči oprostilno razzsodbo.

Opazamo, da Hrvatin z razzsodbo ni bil zadovoljen, češ, kdo mi plača moje bolečine?!

## Dnevne novice.

Afera nadškofa Dvornika ne bo še tako hitro rešena. Iz Spljeta poročajo, da je papež Pij X. pozval dalmatinske škofe, naj povedo svoje mnenje o Dvornikovi aferi. Kakor znano, se pritožuje Dvornik, da se je o njegovi zadevi izrekla sodba brez ozira na predpise kanoničnega prava. Nekateri škofje so se baje izrekli Dvorniku v prilog.

Dr. Kramář, voditelj mladočeške stranke, je v Neapolju, kjer se sedaj nahaja, resno obolel. Poslal je posl. Mastalki pismo, v katerem toži, da trpi na srčnih bolečinah, ki jih je imel tudi pred dvema leti.

„Pokret“ demantuje vest, ki so jo prinesli razni listi, da je namreč volilna reforma za hrvatski sabor že izdelana in predložena v predsankcijo. Tudi vest, da bo uvedeno tajno glasovanje z glasovnicami, ne odgovarja resnici. Volitev bo javna in ustmena.

Camil Flammarion o Halleyevem kometu. — Slavnj francoski zvezdoslovec Flammarion je izjavil nekemu časnikarju, da je po njegovem računu izključeno vsako trčenje z našo zemljo. Rep se dotakne zemlje 19. maja ob 4. uri jutraj. Dolg je 23 milijonov kilometrov, kar ni nič posebnega. Rep one repatice, ki smo jo opazovali letos v mesecu februarju, je meril nad 100 milijonov kilometrov. Onega dne, ko se bo Halleyeva repatica pomikala med solncem in zemljo, bo ta poslednja letela z hitrostjo 106.000 kilometrov na uro in sicer v nasprotni smeri kometu, ki bo letel s hitrostjo 110.000 km. na uro. Dotika repa z našo zemljo ne bo imela prav nobenih posledic, ker je njegova atmosfera tako redka, da ne more uplivati na atmosfero naše zemlje.

Velika poverjenja, ki iznašajo okoli 8 milijonov grških drahem, so odkrili v grškem vojnem ministerstvu. Denar je bil poverjen še za vladanja vojaške lige v poslednjih mesecih.

Štrajk v Marselju traja še vedno. Vsa opajanja so se doslej razbila.

Peary, ki še vedno trdi, da je odkril severni tečaj, je vložil proti 32 ameriškim listom tožbo radi obrekovanja, ker so prinesli poročilo, da je on svoje poročilo o odkritju severnega tečaja prepisal iz nekega dela, izišlega leta 1873.

## Domače vesti.

Nov kandidat za tržaško-kopersko škofijo. „Slovenec“ poroča, da bo v kratkem imenovan škofom v Trstu vladni kandidat mons. Lavrencij — pravzaprav F. ančišek — Castelletz, vodja bogoslovne ga semenišča in katehet na ženskem učiteljsku v Gorici, Italijan po mišljenju, ki je pa zmožen slovenskega jezika. — Kakor je razvidno, kandidatov za tržaško-kopersko škofijo ne manjka.

Na adreso g. finančnega ravnatelja v Trstu. Prejeli smo: G. dvorni svetnik! Uveli ste pri finančni straži hrano v lastni reziji. To je bilo možtvu na veliko korist, kjer je tako dobivalo cenejo in dobro hrano. Vino n. pr. po isti ceni kakor v konsumnem magazinu. Ta uvedba je bila v veliko dobroto izlasti za mlajše uslužbenke, ki imajo še tujne plače.

Na južnem kolodvoru v oddelku 6. in 7. smo n. pr. plačevali za kosilo in večerjo po 76 stot in se je včasih nabralo do 100 in več kron prihrankov. Zasluga je bila tu viših finančnih stražnikov Svingerja, Pomerja in Sodelok, ki so pošteno upravljali in vestno vršili svojo dolžnost: Ko pa je lansko leto prva dekla Brzekova prevzela kuhanje v najem v finančni kasarni na južnem kolodvoru, se je izplačalo iz prihrankov na hrani po nad trideset kron za moža.

Po tej primeri naj priredijo gospodje na finančni direkciji, kedaj je bilo boljše za finančno možtvu: ali prej, ko je za 76 stot. dobivalo dobro hrano opoludne in zvečer ali pa sedaj, ko moram plačevati več za slabšo hrano!!

G. vodja oddelka, viši rescipijent Weble je sicer drugačnega mnenja in trdi, da je za nas boljše, ako je menaža dana v najem ter sili možtvu, da mora jesti v kasarni. In ker Ignacij Svinger ni bil več mesecev na hrani pri Brzekovi dekli, mu na ukaz rečene ga višjega rescipijenta niso smeli dne prvega aprila izplačati menažnega denarja.

Prosimo c. kr. finančno ravnateljstvo, naj ono presodi, da-li so taki ukazi, oziroma prepovedi pravilne? Je-li to opravičeno, da mož ne prihaja do svojega plačila? Tudi bi želeli jasne odredbe, po kaki ceni se sme v finančni kasarni prodajati vino in pivo: ali z dobičkom ali pa brez dobička.

Mi sumimo, da Vam, gos. dvorni svetnik, nič znano o vsem tem. Zato se obračamo do Vas z vsem zaupanjem, da odredite primerno, da nas v bodoče ne bo mogla več ona ženska tako izkoriščati in po vrhu še biti ošabna in arogantna z nami!

Slavofobstvo na drž. železnici. Prejeli smo:

Dne 31. marca, torej ravno onega usodopolnega dne, ko se je zgodila železniška katastrofa pri Miljah, sem se odločila za

potovanje po tej polž-železnici. Prisedši k blagajni državnega kolodvora sem zahtevala vozni listek za v Poreč seveda v slovenskem jeziku.

V uradu sta bili dve gospici, ki sta se na moje zahtevo v slovenskem jeziku — zaničljivo posmehovali med seboj. A ker sem jaz vstrajala pri svoji slovenski zahtevi, se je zdelo kakor da sta gospici v zadregi. V tem se je pridružil neki nepoznani ml gospod, ki je hotel posredovati, meneč, da jaz ne umejem italijanski, na čemer sem se mu pa jaz lepo zahvalila. Naposled mi je gospica izročila vozni listek, a je na moje slovensko vprašanje, koliko da stane, zarohnela: Quatro corone e novanta centesimi! Jaz pa sem na to reagirala, ker bi bila od take gospice pričakovala malo več takta. Na moje apostrofo, da-li ne zna slovenski, me je zavrnila arogantno, zakaj da jaz ne govorim italijansko?! In slednjič je še zagrešila impertinentno rekši: Qui e servizio regio e qui si parla in — tedesco!! (Tu je državna služba in tu se govori ne mški!!).

Tako je torej v tej blaženi Avstriji! Na državnem uradu države, ki jej je prebivalstvo po veliki večini slovansko, ne smejo pripadniki te večine govoriti v svojem materinem jeziku, ampak — nemški!

Ali naslednjega dne sem se zgrozila sama nad seboj in mučiti me je začela grozna misel, da-li nisem jaz zakrivila one katastrofe s tem, da nisem hotela govoriti nemški?!

Ali šalo na stran. Na svojih domačih tleh, za svoj pošten denar in na državnem podjetju, ki je moramo vsi podpirati se svojimi žulji, moramo trpeti zasramovanja od strani njih, ki jih plačujemo! Mesto da bi bili vsaj skromni, ker nimajo potrebne kvalifikacije za službo, za katero so plačani — pa nas še žalijo in brutalizirajo!

Take so razmere na naših državnih železnicah. T. G.

Volitve v okrajno bolniško blagajno. Opozarja se vse slovenske delavce, ki so učenjeni pri imenovanj blagajni in ki so dovršili 24. leto, da vprašajo volilno pravico, do 22. t. m. potom tiskanih pol, ki se dobijo v N. D. O., da bodo mogli voliti dne 8. maja 60 členov v glavni občni zbor.

Natančnejša pojasnila daje urad „Narodne delavske organizacije“ in krajevne skupine.

Tržaške narodne dame so uljudno vabljenje na velevažni razgovor, ki se bo vršil v sredo ob 4. uri pop. v dvorani Slavj. Citalnice (Nar. dom). Na razgovoru bo: sodelovanje naših dam pri 25-letnici naše družbe sv. Cirila in Metoda. Na ta sestanek prideta tudi g. prvomest. A. Senekovič in blagajnik A. Hudovernik iz Ljubljane. Želeti bi bilo, da se tega sestanka vdeležijo polnoštevilno vse p. n. odbornice CM. podružnice.

Posnemanje vredno. Gospod Filip Ivanišević, posestnik in trgovec z vinom, je poklonil zalogu za bodočo nižjo trgovsko šolo v Trstu nagrado K 72-03, ki bi jo imel prejeti kakor nadzornik „Trgovsko-obrtne zadruge“ v Trstu. Hvale in posnemanja vredn čin.

Nevročljive poštné pošiljkatve. Tukajšnje poštno in brzojavno ravnateljstvo nam je doposlalo seznam vseh onih priporočenih in navadnih poštnih pošiljatev, ki so bile v mesecu marcu 1910 v oddelku za nevročljive poštné pošiljkatve v Trstu odprte in ki so jim odpošiljatelj neznan. Ta seznam bo objavljen v polnem obsegu v tukajšnjem uradnem listu.

C. in kr. vojna mornarica, Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Cesaria Elizabeta“ predvčeraj priplula v Sangaj, kjer ostane 10 dni. Na ladiji vse zdravo.

Preskušnje za potrjevanje zavarovalnih tehnikov. V smislu določeb ukaza ministerstva za notranje stvari in ministerstva za bogočastje in nauk z dne 3. febru- arja 1895. drž. zak. štev. 23 o potrjevanju zavarovalnih tehnikov, daja se s tem na znanje, da se bo v ministerstvu za notranje stvari pred preskuševalno komisijo koncem aprila 1910. vršila preskušnja kandidatov, ki želijo doseči potrjenje za zavarovalnega tehnika.

Prosici za pripuščanje k preskušnji imajo podati zakonito kolekovane in obložene prošnje na c. kr. ministerstvu za notranje stvari.

Prošnje morajo biti v smislu §. 3 ome-njenega ukaza obložene:

1) z domovinskim listom ali z drugim dokazilom o avstrijskem državljanstvu;

2) z dokazilom o samostojnosti (rod-binski ali krstni list ali pa potrdilo polno-letnosti);

3) s potrdilom izdanim po pristojni oblasti o neomadeževanosti;

4) s potrdilom, da je dovršil kako srednjo šolo;

5) z dokazilom, da je prosilec preskušnje na kaki šoli poslušal predavanje o viši matematiki;

6) z verojnimimi potrdili, da je in ko-liko časa prosilec, bodi samostojno, ali pa v službi kake zavarovalnice ali v kakem javnem uradu imel opraviti z izvrševanjem zavarovalnih tehniških del.



Roke za opravljanje preskušnje določuje predsednik preskuševalne komisije za posamične k preskušnji pripuščene kandidate.

**Prvi kavarniški vodja odlikovan.** Tukajšnja kavana „Commercio“ je že v minulemu letu dobila diplomu družbe sv. Cirila in Metoda za K 200 nabranih v družbino pušico.

Danes ima ta kavana že nad K 400 nabranih v pušici in po družbenem blagajniku za mestne pušice, g. Vrščaju, poslanih v Ljubljano.

Ker pa ima vodja kavarne g. Josip Domenik (po rodu Bovčan) največ za sluge pri tem nabiranju, so darovalci izrazili željo, naj druga diploma velja njemu — in vodstvo družbe je tudi vpoštevalo to željo.

Vse priznanje darovalcem, nabiralcu in lastniku kavarne! Menda je to prvi slovenski lokal, ki je prejel že drugo diplomu za pridno nabiranje v korist naše družbe!

## Tržaška mala kronika.

**Radi žuganja zopet v luknjo.** Matej Kodan, star 29 let, iz Poreča, je bil predvčerajšnjem izpuščen iz zapore po prestani 14-dnevni kazni, v katero je bil obsojen, ker je Ani Radojkovič žugal, da jo ubije. Čim je bil prost, ni imel nujnejšega opravila, nego iti zopet v stanovanje one ženske. Ker je bilo isto zaprto, je hotel vdreti siloma noter. Pri tem je razsajal in kričal, da jo ubije. Bil je aretiran.

**Tatvina.** Predvčerajšnjem zjutraj ob 10:30 je nek individuj strgel z izločnice manufakturne trgovine Aleksija Maligini na trgu Caserma št. 5, črn predpasnik iz satena in jo na to popihnil. Bil je aretiran. Tat je zopet enkrat regnikolo.

**Nasilen deček.** Konrad Creglietto, star 15 let, pristojen v Mali Lošinj, brez službe, se je zabaval dan na dan s tem, da je bombardiral s kamenjem kinematograf Argus v ul. Riborgo. Včeraj je isto storil in ko ga je gospodar posvaril, je ničvreden deček potegnil dolg nož ter z istim žugal.

**Ponesrečeno dete.** Marija Lazarič, stara 3 leta, je včeraj popoldne padla z okna drugega nastropja hiše št. 3 v ul. S. Vito. Strta ji je čelna kost, kakor tudi zatilnik. Spravili so dete v bolnišnico. Težko da bo okrevalo.

**Koledar in vreme.** — Danes: Marcelin šk. — Jutri: Anselm šk. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 20° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semtertja megleno. Hladni vetrovi. Temperatura mila.

## Naše gledališče.

V nedeljo 24. t. m. priroma po dolgem času tudi na naš oder Govekarjev igrokaz, narodne pripovedke

### „MARTIN KRPAN“.

Kdo ga ne pozna, orjaka, Samsona Krpana, ki je prenašal svojo kobilo, kakor malega mačka? Vsak, kdor je hodil v slovensko šolo, se ga spominja iz šolskega berila in vzbude se mu iznova spomini iz otročjih let na one brezskrbne dni. Zaželi si iznova one dobe, ko je poslušal lepe slovenske narodne pripovedke in gotovo bo vsakomur ugajalo, če bo mogel vse to zopet videti lepo uprizorjeno na našem odru. Pred nekaj tedni se je uprizoril „Martin Krpan“ v Ljubljani kot zaključek sezone, in tudi mariborsko gledališče ga je uprizorilo v nedeljo t. j. 17. t. m. kjer je gostoval v naslovni vlogi g. Verovšek, kakor bo tudi pri nas.

### Tržaška gledališča.

**POLITEAMA ROSSETTI.** Jutri v četrtek častni večer gđc. Tarquini. Poje se „La Bohème“. V petek edina predstava japonske igralske družbe cesarskega gledališča v Tokio pod vodstvom gospe Hanako. Na programu sta enodejanki „Cajnica“ in „Otake“ od Loi-fu.

**FENICE.** Danes se zopet ponavlja opereta „Grof Luksemburški“. Jutri prvič „Dolarska princesinja“.

## Društvene vesti.

**Akad. fer. dr. „Balkan“** ima danes ob pol deveti uri zvečer svoj redni sestanek v narodnih prostorih. Ker je sestanek zelo važen, prosim polnoštevino udeležbe.

Podpredsednik.

**Čitalnica pri sv. Jakobu** priredi, kakor že objavljeno v nedeljo 1. maja celodnevni izlet v Šmarje pri Vipavi k slavnosti 10-letnice tamošnjega bral. in pev. društva Školj. Odhod bo s prvim vlakom do Štanjela, od Štanjela z vozovi v Šmarje. Povratek z zadnjim vlakom. Vsi, ki se želijo vdeležiti tega krasnega izleta, naj se javijo ustmeno ali pismeno do jutri (četrtek) v „Čitalnici“ radi raznih ugodnosti, ki jih misli Čitalnica dobiti za ta izlet.

**Ruski kružok.** Odborova seja „Ruskega kružka“ se bo vršila v sredo, dne 20. aprila t. l. ob 7 in četrt zvečer v prostorih „Slovenske Čitalnice.“

**Jahalni odsek telovadnega društva „Sokola“.** Odbor jahalnega odseka vabi vse svoje člene na važno sejo, ki se bo vršila

v sredo, dne 20. aprila t. l. ob 8 in četrt zvečer v restavraciji „Balkan“, Odbor.

**Pevsko društvo „Ilirija“** od Sv. Jakoba priredi dne 1. majnika t. l. na lepo okrašenem vrtu gostilne „Pri treh rožah“ v ul. S. Marco št. 19 od 4. ure popoldne naprej pevsko zabavo. Šentjakobčani, ki ne mislijo napraviti daljšega izleta v okolico, so vljudno vabljeni da pridejo na veselico množestveno.

## Nar. del. organizacija.

Danes zvečer ob 6. uri se vrši zelo važen sestanek delavcev iz proste luke radi okrajne bolniške blagajne.

### DAROVI

— Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti se je nabralo naknadno v Matjokovo kapo po veselici društva „Zarja“ v Rojano med veselo družbo še 3 K in sicer tudi brezobrestno.

— Rocolski podružnici CMD. daruje gospa Kati Zornova soproga finančnega nadkomisarja 2 K.

— Možki podružnici CMD. v Trstu je podaril mesto venca na grob pokojne Gusti Prebil 2 kroni Fran Godina. Hvala!

— Nabiralnik v Kavarni „Commercio“ je te dni dosegel drugič svoto 200 kron. Lep izgled za druge naše lokale!

## Vesti iz Goriške.

**Volitve v goriškem slovenskem veleposestvu.** Klerikalna stranka je postavila sledeče tri kandidate: Leopolda Bolko, župnika Grčo in Zucchiattija iz Medane. — Društvo slovenskih veleposestnikov še ni postavilo kandidatov.

**Prve šparglje** so prinesli na goriški trg minoli teden. Cena jim je bila od 2:80 do 4:00 K za kg.

**Rektificirani volilski imenik za slovensko goriško veleposestvo** priobčuje včerajšnji „Osserv. Triestino“. Vsled uloženih volilnih reklamacij je namestništvo sprejelo 14 novih volilcev ter izbrisalo enega. Zbrisan je volilec Jakob Bolaffio pokojnega Lazarja. Na novo so upisani sledeči: Bolaffio Jakob in dr. Graziadio Ajdovščina-Trst (ena volilna tvrdka), Brumat Peter (St. Peter) Delniška družba mehaniške predelnice v Ajdovščini, Juretič Anton (Kobarid), Ivancič Valerijan, (Deskale), Lapanja Blaž pokojnega Antona (Slap), Mrevlje Josip pokojni Josipa (Dornberg), Mušič Katarina vdova Šfiligoj (St. Martin, Kviško), Pavlin Rudolf (Lok-Solkani), Ples Friderik (Devin), Podbršček Anton p. Mihaela (Lestevnica-Deskale), Toroš Leopold pok. Frana (Medana), Vipavska železnica, delniško društvo (Beč), Živic Josip od Josipa (Skopo). Število vseh volilcev v slovenskem goriškem veleposestvu znaša glasom rektificiranega volilskega imenika 144.

**Štrajk v Goriški tiskarni.** Iz Gorice 19.: Ker so začeli stavci v Goriški tiskarni štraj-

**DVORANA ZA SODNE DRAŽBE** ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes v sredo od 9—12 in od 3—6 pop.

Velika množina slavnikov in klobukov iz začevine za gospode, dame in otroke. Umetne cvetice, peresa, pajčolani, trakovi in drobnarije.

**Kmetska hranilnica in posoj. v Lokvi** vpisana zadruga z neomej. poročtvom vabi na svoj

## III. redni občni zbor

ki ga priredi

dne 26. aprila 1910 ob 8. uri zvečer.

### Dnevni red:

- 1) Predložanje računov za leto 1909.
- 2) Volitev odbora.
- 3) Različnosti.

### Načelnništvo.

Za Kmetsko hranilnico in posoj. v Lokvi  
**ANTON MEVLJA.**

**TRŽAŠKO PODP. IN BRALNO DRUŠTVO** vabi na

## redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo dne 24. aprila ob 2½ uri pop.

### DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Izjava pregledovalcev računov in odobrenje za leto 1909.
5. Sprememba društvenih pravil.
6. Sklepi.
7. Volitev novega odbora.

### ODBOR.

OPOMBA. Predlogi morajo biti naznanjeni društvu najmanj 8 dni pred obnim zborom.

Potni kovčki. - Torbice in listnice. - Lastna tovarna.

**Ivan Rucker, Trst ul. S. Antonio 10**

Velika trgovina vsakovrstnih predmetov iz kože za potnike, turiste in planince

V lastni tovarni se izdelujejo kovčki, klobučnice, platnena, umetna izdelana pokrivala za kovčke ter se izvršujejo vsakovrstni popravki. — ZMERNE CENE. TRGOVINA JE SEDAJ V SLOVANSKIH ROKAH.

Odlikovana delavnica in zaloga

**sedlovja in potnih predmetov**

FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion šte. 10.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

**žgalnica kave**

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Ali se hočete po ceni obleči?

Pojdite v dobroznano trgovino

**ALLA CITTA' DI TRIESTE**

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente).

Tam dobite

Moške obleke . . . od Kron 13 do 56

Obleke za dečke . . . od Kron 6 do 30

Otroške obleke . . . od Kron 2 do 20

Velik izbor blaga iz inozemstva in iz domačih tovarn. Velika zaloga sraj, hlače in drugih predmetov za delavce.

Sprejemajo se naročbe po meri.

**ALLA CITTA' DI TRIESTE**

Trst, ulica Giosue Carducci šte. 40 (prej Torrente)

PEKARNA IN SLAŠČICARNA

**FRAN LAMPE**

Predaja svežega kruha 4-krat na dan. - Postrežba točna in na dom

Trst, ul. Cavana 2

**Gostilna „Al Ginnasio“** ul. Squero novo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič. 1237

**Zaloga obuvala**

in lastna delavnica

**PAVEL VISINTINI**

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Filijalka ul. S. Sebastiano 8

Velika izbora moških in ženskih čevljev. - Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

**Pristno brnsko sukno**

Pomladna in poletna sezona 1910

|                    |               |
|--------------------|---------------|
| Kos dolg 3-10 m    | 1 kos 7 kron  |
| za popolno moško   | 1 kos 10 kron |
| obleko (jopič,     | 1 kos 12 kron |
| hlače in :: telov- | 1 kos 15 kron |
| nik :: stane       | 1 kos 18 kron |
|                    | 1 kos 20 kron |

Kos za salonsko obleko K 20. Blago za poravnike, loden za planince, svileni kamgarn itd. razpošilja po tovarni. cenah solidna in realna

TRGOVINA S SUKNOM

**Siegel - Imhof v Brnu.**

Uzorec gratis in pošt. prosto.

Privatni kupec ima s tem, da natoči blago naravnost iz tovarne mesta, velike ugodnosti. Radi velike razprodaje vedno sveže blago. — Stalne, ugodne cene. — Tudi majhne naročbe se izvršijo takoj in solidno.

!! NA ZNANJE PEKOM !!

Najboljša vrsta malca

**SILESIA in FRUMENTIN**

se dobiva pri

**ANDREJU SCHLEIMER**

ulica Stadion šte. 12, Trst

Glavni zastopnik z zalogo moka iz znanega mlina bratov NEUMANN v Aradu in tovarne čokolade in sladice: L. SCHMIDL v Gdor.

Zastonj in poštne prosto se razpošilja:

**Domača knjižnica.**

Seznan izbranih, najboljših del slovenske literature in svetovne literature v dobrih prevodih. Ig. pl. Kleinmayr i Fed. Bamberg, knjigarna v Ljubljani.

## Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši.

registrovana zadruga z

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (Uhod po glavnih stopnicah)

Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Poštno - hranilnični račun 816 004.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrežuje

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Posejila daje na vključbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastavo

po 5½% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru 0 0 0 0 0

Ima najmodernejše urejene varnostno ocelice za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

**Trgovina Jakob Bambič v Trstu**

ulica Giulia šte. 1 poznana od Slovencev v okolici in na deželi.

**Zaloga vsakovrstn. blaga**

za vsako gospodinjjo na debelo in drobno. Zaloga otrobov, koruze in moke ter različnih jestvin. — Se priporoča udani JAKOB BAMBIČ



kati, zato nista danes izšla ni „Soča“ ni „Gazzetino“. Štrajk utegne trajati še nekoliko dni.

**Iz Nabrežine.** Veselica tukajšnje „Javne ljudske knjižnice“ dne 10. t. m. je vspela izborna v moralnem in gmotnem oziru. Pevci pod vodstvom g. Jos. Macarola so želi s svojim preciznim petjem obilo vsestranske pohvale. Neumornemu in požrtovalnemu g. Mararolu vsa čast! Naj bo prepričan, da večina vaščanov, umevajočih njegovo požrtovalnost, simpatizuje z njim, in da je le malo gotovih „davkoplačevalcev“, ki ga ovirajo v njegovem plodonosnem delovanju na polju prosvete, hoteli mu škodovati z najpodlejšimi sredstvi. Odhajajočemu izrekam v imenu odbora in členov knjižnice najpriskrbenjšo zahvalo za njegov trud, ter želimo, da se skoraj vrne med nas, da se bo započelo delo nadaljevalo.

Veseloigro „Šolski nadzornik“ so domači diletantje — člani knjižnice — izvedli nepričakovano dobro. Vidi se, da se je tukajšnja mladina začela zavedati svoje naloge in — dolžnosti. Upajmo, da ne ostane samo pri navdušenju, ampak, da bodo sledila tudi dejanja. Predpogoji so tu, nekoliko dobre volje in ideja dramatičnega odseka „J. l. knj.“ se realizira.

Na predplačilih in darovih se je nabralo lepo svoto K 33. — Ker se je večina darovalcev izrekla, da naj se imena ne objavijo, se omejujem na to, da jim v imenu odbora in členov knjižnice skupno izrekam presrčno zahvalo.

Člen „J. l. knj.“

### Vesti iz Istre.

Oče in hčerka hkratu na mrtvaškem odru. — V Sv. Antonu pri Kopru je umrl minoli teden, dne 13. t. m., Rudolf Križman. Bilo mu je komaj 22 let. Pokojnik je bil oženjen ter je imel 17-mesečno hčerko Novenko Doro, ki je le nekaj ur pred njegovo smrtjo izdahnila. To pa ni bolnika popolnoma nič užalostilo, kajti čutil je, da se tudi njemu bliža konec. Bil je zadovoljen preseliti se s svojo ljubljeno na oni svet. Zato je tudi čisto mirno gledal smrtno bolezen svoje hčerke ter še dostavil: „Pustite jo, naj le umre, saj se bova kmalu zopet videla!“ Neopisen je bil prizor, ko je pokojnik umirajoč stiskal svoje umrlo dete k sebi. Kmalu potem je izdihnil tudi on. Koliko bolelost je preneslo mlado materino srce, ko je videlo svojega otroka in svojega moža istodobno ležati na mrtvaškem odru, — to si more vsakdo — predstavljati!

Pogreb se je vršil v petek popoldne. Ta je bil nad vse veličasten. Slišala se je govornica, da ni bilo v Sv. Antonu še takega pogreba. Že precej popoldne se je začelo zbirati občinstvo pred hišo žalosti. Mnogo njih, ki so bili zaposleni, so pustili popoldne delo, samo da so se mogli udeležiti pogreba. — Ob 4.30 se je začel pomikati sprevod proti cerkvi. Za križem so šli najprej šolski otroci, potem domači g. župnik v spremstvu g. župnika iz Kubeđa; njima sta sledili obe mrtvaški krsti, hčerke in očeta, ena za drugo, za katerima so stopali oče in bratje pokojnikov, katerih eden je župni upravitelj v Tinjanu pri Pazinu, drugi pa učitelj v Sv. Križu pri Trstu. Tudi domača godba je spremljala pokojnika k zadnjemu počitku ter je napravila s svojimi žalostinkami na ljudstvo globok utis. Ni ga bilo očesa, da ne bi se bilo porosilo. — Že na tem mestu bodi izrečena najiskrenejša zahvala domači godbi, ki je na tak lep način izročila zadnje pozdrave pokojniku, svojemu nekdanjemu tovarišu in s drugu. Ravnotako bodi izražena najlepša zahvala tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, ki so se udeležili pogreba, ter onim, ki so skrbili, da se je vršil sprevod v najlepšem redu.

Tebi nepozabni Rudolf in Nevenka pa ključemo: „Bila Vama zemljica lahka, na svidenje nad zvezdami!“ X. Y.

### Druge slovenske dežele.

V Vipavi so v drugem in tretjem razredu na občinskih volitvah zmagali kandidati S. L. S.

V Dravo je skočila pri Studenicah na Štajerskem soproga revidenta južne železnice g. Ema Novak ter utonila.

Posestvo Savinjski dvor pri Celju je kupila posojilnica v Ribnici na Kranjskem. To posestvo obsega več stavbišč, ki se nahajajo v pomerju celjskega mesta.

Divjega petelina je izsledil in ustrelil na Javorniku pri Postojni gosp. ravnatelj Brinar.

Na dopolnilnih volitvah. V Ljubljanski občinski svet so bili izvoljeni skoraj soglasno narodno-napredni kandidati.

Vas Brda na Kranjskem pogorela. V petek popoldne je pogorela gorska vas Brda, župnije Radovljica. Vas leži na griču pod planino Jelovca. Hiše so bile krite s slamo. Pogorelci so bili zavarovani za malenkostne svote. Škoda, ki jo je povzročil požar, cenijo na 80.000 K.

Izzivanja nemških realcev v Ljubljani so postala v zadnjem času zelo pogosta. Sedaj strašijo po Ljubljani z buršskimi čepicami in ob belem dnevu izzivajo slovensko občinstvo s tuljenjem „Die Wacht am Rhein“. Ravnateljsko realce se pa ne

gane in ne stori nobenega koraka, da bi tem pobikom prepovedala izzivanje domačega prebivalstva.

### Razne vesti.

Ogoljufal svoje lastne delavce. Tri-desetletni Ivan Lenin, stanujoč v Mariji Senzendorfer, je bil podpodjetnik pri kopanju temelja za cesarsko jubilejno bolnišnico, ki bo zgrajena na troške dunajske občine. Minolo soboto je dobil 1400 kron denarja, da jih razdeli med delavce in je pobegnil s tem denarjem. Poleg tega je napravil tudi 4000 kron dolga po raznih prodajalnicah.

Delavci — večinoma Italijani — so ostali zato brez plače in niso imeli kaj jesti. Zato je nastalo med njimi živahno gibanje. Bili so preprečeni večji izgredi le s tem, da je dala policija razdeliti med delavce kruh. Nek magistratni funkcionar je obljubil delavcem, da dobe čim preje pomeverjen denar.

**MALI OGLASI**

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj ins. oddelku.

**Absolvent** kmetijske šole z dobrim spričevalom in večletno prakso išče službe. Naslov pove Edinost. 613

**V najem** se odda zemljišče s 1000 kvadratnih setnjem z hišo in vodnjakom, vse na lepem prostoru pri sv. Ivanu. Oglasi se pri g. Josipu Vatovcu p. d. Bumba, sv. Ivan št. 1100 641

**Pozor!** Napoljeke testenine, bolonjski riž, salsas s sicilijanskega paradajza se prodajajo v ulici Farneto 3. 585

**Na prodaj** ali v najem hišica in dvorec, prazna in meblirana. — Peter Malalan — Opčine. 602

**Proda se** mizarški bank, več miz. orodja in kopej iz cinka. Naslov Ins. odd. Edinosti. 640

**Proda se** moderna spalna soba — ter razno dru. pohištvo. Mizar, Leo 2. (623)

**Na razpolago** soba meblirana z dvema posteljama in s brano pri slovenski družini. Ul. Farneto 12, I. n. 637

**Hiša z zemljiščem** v okolici se prodaja. Cena 8000 kron. Naslov pove Inzer. odd. Edinosti. 636

**Zaloga** krompirja, zelja, česna, čebule in sladke repe, August Zolija, Trst, ulica dell' Olmo št. 12. (2001)

**Želi se kupiti vodno silo**

od 6 do 8 konjskih sil v bližini kake železnice.

Ponudbe pod:

**„A. R. 20“**

Postrestante, glavna pošta Trst

**Naznanilo.**

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se nahaja dobroznana trgovina **VATOVEC**: (prej trg Barriera vecchia) sedaj **ul. Istituto 25 (vogal ul. Manzoni 1)**

Zaloga testenin domačega pridelka, „PEKATEVE“ iz ILIRSKÉ BISTRICE, tukaj, pridelka in napitkovskega. Zaloga olja iz oljk, vinskega jesiha, kave, sladkorja itd. Posebnost: vina domača in zunanja v steklenicah in pivu. Toplo se priporoča slavn. občinstvu in svojim prejšnjim cenjenim odjemalcem. Naročnine po pošti od 5 kg naprej se izvršujejo po nizkih cenah.

**Ker sem prisiljen v kratkem se preseliti**

prodajalo se bo vse blago, kakor batist, perkal, oksford, zefir, platno, panama, sukno, obleke, čevlji itd. itd.

**po čudežno nizkih cenah.**

: ulica Nuova št. 36 :

Trgovina posameznih partij

**Sigmund Vamos**

EN OBISK ZADOSTUJE, DA SE PREPRIČATE O TEJ UGODNI PRILIKI!

**Na prodaj** posestvo, hiša, vinograd, vrt z dvema vodnjakoma pripravno za vrtnarja. Več se poizve pri g. Ivanu Suban pri sv. Ivanu, gostilna „Na višavi“. 608

**Stajer ska vina**

(pripravna za mlš-maš)

kakor tudi pristni Opolo in belo z Visa sladko, ali pa pristni Istrski teran domače vrste, izborni refosk in Asti apumante se dobivajo samo v zalogi butelj E. Jurcev, Trst, Acquadotto 9.

**SPREJEMA POŠILJATVE.**

**Pohištvo**

svetlo in temno, posamezni kosi, cele spalne in jedilne sobe, ogledala, slike itd. itd. vse po nizki ceni.

Izgotovlj. moške obleke in šivalni stroji

na obroke in ceno. — Proda **IVANKA DOREGHIN, Trst** (Zaloga pohištva) ul. Madonnina 8

**Via delle Poste št. 6**

vogal Via Nicolò Machiavelli

**30%**

Ker smo nakupili na Dunaju veliko partijo manufakturnega blaga, izdelanih oblek ter ženskih in moških čevljev, se ponuja slavnemu občinstvu priika z znižanjem cen za 30%.

Via Poste 6, vogal via Nicolò Machiavelli

**Caro & Jellinek**

Družba z omejenim poročtvom

Internacionalno prevažanje in selitv. na vse kraje

s posebnimi zaprtimi vozovi.

**Caro & Jellinek**

Telef. 16-27. Trst - Ulica Carradori 15 - Trst

**Po nizki ceni**

se dobijo hišne in kuhinjske potrebščine, orodja za razna rokodelstva ter železnine. Bogat izbor lončene posode, pri **UMBERTO CESCÀ, TRST**

Via della Caserma št. 11.

Prave praktične žepne svetiljke „IMPERATOR“ po Kron 2-50 komad.

**Prva in edina pisarna v vojaški stvari**

ulica Caserma 5, II. n., Trst

ulica Caserma 5, II. n., Trst

Deja nasvete in informacije o vsem kar se tiče novačenja in voj. službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto pravi vojaški značaja — opreženje od vaj in kontrolnih shodov, enoletno prostovoljstvo, ženitbe, doseganje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe vsprejetja v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred oblastnjami. — Posreduje v najtežavnejših slučajih — Reševanje hitro in točno. — Uradne ure: Ob delavnikih od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popol. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. popolud.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari, koncesionirana od c. kr. namestništva.

**Konsumno** društvo v Bazovici išče takoj spretnega gostilničarja. 635

**Prodajaln. ur in dragocenosti G. BUCHER**

(ex drug Dragotina Vekjeta)

**Trst** (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) **Corso štev. 36**

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure. **DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.**

**Ugodna prilika!**

Z dnem 26. februarja 1910 se je otvorila

**Nova : trgovina.**

IZDELANE MOSKE OBLEKE

Velik izbor otroških oblek, površnikov, paletot, raznih hlač, telovniki fantazija itd. itd.

Prodaje se tudi na obroke

**Ul. Madonnina 8, I. nad.**

Vedno bogate preskrbljena zaloga lesa in oglja

**Emanuel Windspach**

Trst - Via Ireneo della Croce 4.

se priporoča slavnemu občinstvu v nabavo vsakovrstnega oglja (mekkega in trdega), briketa in drv po zelo ugodnih cenah na dom in franco. Naredila se sprejemajo tudi potom dopisne in se izvršujejo najhitreje. Oglje se razpečuje v plumbiranih vrečah. Za naročbe, tudi za poskus se priporoča s spoštovanjem

**Emanuel Windspach.**

**Rogaška kislica**

TEMPEL, RADINSKI GIZELIN

VRELEC. Najboljši min. vodi

ZASTOPNIK:

**LACKO KRIŽ, PULA**

**Guerrino Marcon**

Trst - ulica Tivarnela št. 3

Telefon 16-64.

**ZALOGA VSAKOVRSNEGA Oglja in Premoga.**

**Zdravljenje : krvi**

Čaj „Tisocermi cvet“ (Millefiori)

Čsti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajim če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omoč za zdravljenje stane 1 K. ter se dobiva v odlikovani lekarni

**PRAXMARER - „AI DUE MORI“**

Trst (mestna hiša) Telefon 377

Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franco, ako se dopolnje Kron 1-10.

**Adolf Kostoris**

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(srazen Restavracije Cooperativa ex Hacker)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju.

**HERCULES**

zavaruje osebe : brez razlike vere, narodnosti in stanu, katero niso na dan upisa mlajše od 15. ter starejše od 80. leta. — Vsakdo namore zavarovati sebe v korist drugega, oziroma tretjo osebo v lastno korist in to brez advarnišk. pregleda. Vsa poštena dajo za Gorisko glavno zastopstvo družbe Hercules v Gorici ali pa tudi Ravnateljstvo podporne družbe „HERCULES“ na Reki (Fiume).